

slag til folketingsbeslutning om indførelse af postlister og journalister, jf. beslutningsforslag nr. B 60, folketingsåret 1994-95 (Folketingets forhandlinger side 3006, 3636 og till. A 2129).

3. Offentlighedens adgang til indsigt skal ikke være afhængig af, hvilken form offentlige myndigheder benytter til opbevaring og behandling af oplysninger. Dokumentbegrebet er centralt for adgangen til indsigt efter den gældende offentlighedslov, og loven indeholder i § 5, stk. 2, en undtagelse for registre og andre systematiserede fortegnelser, hvor der gøres brug af elektronisk databehandling. Den stærkt øgede anvendelse af informationsteknologi i den offentlige forvaltning har betydet, at oplysninger i stigende omfang registreres i databaser, og det er derfor afgørende for offentlighedsreglernes betydning, at undtagelsen for elektroniske databaser bliver fjernet. I SF's lovforslag bliver oplysninger et centralt begreb på linje med dokumenter. Hermed sikres, at adgangen til oplysninger ikke er afhængig af, om de indgår i et dokument eller opbevares på anden vis. Myndighedernes oplysninger om f.eks. behandlingsresultater på sygehuse, regnskaber, trafikken på vejstrækninger, forbruget af forskellige energiformer til opvarmning, fiskebestanden i forskellige havområder m.v. vil med forslaget blive omfattet af offentlighedens ret til indsigt, uanset om oplysningerne findes i dokumenter eller i databaser.

I stigende omfang anvendes modeller og edb-programmer til beregninger og analyser, der lægges til grund for planlægning, administrative beslutninger og lovforslag. Det er afgørende, at både beslutningstagerne og offentligheden kan få kendskab til de præmisser, som modeller og programmer bygger på. Det indgår derfor i SF's lovforslag, at offentlige myndigheder, der anvender sådanne modeller m.v., får pligt til at udarbejde og give aktindsigt i beskrivelser, der dokumenterer, hvordan man er nået frem til resultaterne. Det betyder, at de præmisser, der er lagt ind i modeller og programmer, skal beskrives i et almindeligt sprog. Dette krav er blevet nødvendigt for at sikre offentligheden mulighed for at kontrollere beslutningsgrundlaget. Det vil givetvis også - som meget nyttige sidegevinster - kunne styrke embedsmændenes og politikernes egen forståelse af præmisserne.

Offentlighedens adgang til indsigt skal være så nem, hurtig og billig som muligt. Med den stigende udbredelse af edb i samfundet vil det i mange tilfælde være oplagt at give elektronisk adgang til dokumenter og databaser. Adgangen til indsigt i elektronisk form indgår derfor i SF's lovforslag. Efter den foreslåede regel skal offentlighedens adgang til oplysninger,

f.eks. via Internettet, diskette eller e-post, sikres i takt med myndighedernes tekniske muligheder.

SF's forslag vedrørende indsigt i edb-registre, elektronisk adgang m.v. er inspireret af den svenske Datalagskommittén (Integritet-Offentlighed-Informatonsteknik, SOU 1997:39), forslag fra projektgruppe om elektronisk aktindsigt ved Danmarks Journalisthøjskole (Frøbert, Minke og Mulvad, 2. delrapport, april 1997), Teknologirådets rapport »Magt og modeller« og bogen »Vagthundens nye bolig« (om computerstøttet journalistik) af Niels Mulvad og Flemming Svith, forlaget AJOUR, 1998.

4. Offentlighedsloven gælder som udgangspunkt for den offentlige forvaltning. Dette begreb er udtryk for en organisatorisk afgrænsning, som omfatter statslige og kommunale myndigheder samt en række råd, nævn, kommissioner, skolebestyrelser m.v.

Ved loven fra 1985 blev kommunale fællesskaber betragtet som offentlige forvaltninger, og de store forsyningselskaber inden for el, naturgas og varme blev udtrykkeligt omfattet. I øvrigt falder selskaber generelt uden for offentlighedsloven uanset graden af offentlig indflydelse. F.eks. er Ørestadsselskabet og Bælt Holding (Broselskaberne) ikke omfattet af offentlighedsloven.

I følge bemærkningerne til 1985-loven skal selvejende institutioner, foreninger m.v. anses for offentlig forvaltning, hvis de »udøver offentlig virksomhed af mere omfattende karakter og dermed er undergivet intensiv offentlig regulering, tilsyn og kontrol«. Selvejende institutioner på bistandslovens område blev udtrykkeligt karakteriseret som offentlig forvaltning; på andre områder er det ofte særdeles tvivlsomt, om en institution kan karakteriseres som offentlig forvaltning. Folketingets Ombudsmand har f.eks. antaget, at Dansk Flygtningehjælp ikke hører til den offentlige forvaltning. Justitsministeriet har f.eks. antaget, at Danida Fellowship Center, som er en privat oprettet selvejende institution, hører til den offentlige forvaltning. I ombudsmandens og Justitsministeriets praksis foretages en samlet vurdering af det offentliges indflydelse på institutionen, hvor der lægges vægt på en række momenter. Retsstillingen er uklar, og der er derfor betydelig usikkerhed vedrørende mange institutioner.

Offentlighedsloven indeholder i § 1, stk. 3, en bemyndigelse til vedkommende minister, hvorefter denne kan bestemme, at selskaber m.v. skal omfattes af reglerne, forudsat at deres udgifter overvejende dækkes af offentlige midler, eller de ved lov eller i henhold til lov har fået tillagt beføjelse til at træffe afgørelser på statens eller en kommunes vegne. Bemyndi-